

Za sebe nisem imel časa

V naši občini je malo tistih, ki ne bi poznali dr. Ivana Cibica, dolgoletnega zdravnika in direktorja zdravstvenega doma Center. Njegova blago zvoneča in prepričljiva beseda je imela vedno svojo težo — ne le v ordinaciji, ampak tudi v politiki. Mnogi trdijo in to upravičeno, da ne bi imeli novega, prelepega zdravstvenega doma, če ne bi imeli dr. Ivana Cibica. Ni čudno, da so ta dom preimenovali kar v Ivograd.

»Nisem človek, ki bi znal vreči puško v koruzo, četudi sem včasih pogorel, a sem kmalu nanovo začel,« je dejal dr. Ivan Cibic in pri tem meril prav na zdravstveni dom Center, katerega ni bilo lahko spraviti pod streho, saj so gradnjo dvakrat preložili in je tako nastajal trinajst let.

Vztrajnosti mu ni dala le kraška zemlja, od koder je doma, ampak si jo je kalil še med NOB, kjer ga je življenje trdo preizkušalo.

»Dajal sem skozi vso odisejado goriške fronte,« se je spominjal. »Bil hudo ranjen, narkar sem se znašel med graditelji prve partizanske bolnice in potem med bolničarji, kar me je doživljenjsko zaznamovalo.«

Dr. Ivan Cibic

Seveda, znašel se je sredi boja, kjer so krogle kosile med mladimi fanti. Mnogim bi medicina morda lahko še pomagala, a je bila v tistih časih preskromna, prerevna, da bi bila kos zadanim ranam. Prav zategadelj je v mladem Primorcu Ivanu tedaj dozorela odločitev, da se posveti medicini, četudi je imel za seboj srednjo tehniško šolo.

»Za zgled mi je služil partizanski zdravnik prof. Bogdan Breclj,« je povedal in potem opisal, kako je po vojni nekaj časa ostal v vojski, se ukvarjal s politikom, vmes pa študiral. Leta 1962 so ga postavili za upravnika zdravstvenega doma Center in tu se je tudi zakoreninil, četudi, je dejal, da

po srcu naprej ostaja Primorac, zamejski Slovenec iz Proseka pri Trstu in ne Ljubljčan. Zaradi tega ga je slovensko zdravniško društvo, v katerem je član izvršilnega odbora, tudi določilo za predsednika komisije za zamejstvo.

Direktorski stolček je zapustil februarja letos, zdravniške halje pa, kakor kaže, do nadaljnjega ne bo slekel, ker je to del njega in bilo bi škoda, ko bi jo, kajti njegova beseda, njegovo znanje, njegove izkušnje in njegovo poznavanje človeške duše nekaj velja, je nekaj več.

»Četudi sem upokojen, prebijem vsak dan eno uro v ordinaciji, da tako ostajam v stiku z ljudmi in s stroko,« je

vek, ki pozna mero, pozna sebe, pozna življenje in njegovo neusmiljeno logiko.

»Pa nikar ne mislite, da zdaj sedi doma. Kje pa, še naprej je zaposlen in zdoma,« je pripomnila žena, ko sem bila pri njiju na obisku v eni od stolpnic ob Celovski cesti, kjer stanujeta v okusno urejenem stanovanju.

»Slike in klasična glasba so mi vedno zapolnjevale življenje. Kadar sem bil žalosten, utrujen, sem si vselej zavrtel kako skladbo in se tako sprostil,« je mimogrede navrgel, ko sem občudovala zbirko plošč in slike na stenah.

— Za vami je dolga plovba po valovih in čerch našega zdravstva. Kaj se je spremenilo, denimo v 25-tih letih, odkar ste bili v naši občini?

»Medicina je napredovala v galopirajočih korakih, poraslo je število zdravnikov, vse več je poudarka na preventivni medicini. Na začetku na primer nismo imeli zdravnika medicine dela, danes jih je kar pet. Zdravstveni dom je sodobno opremljen in to pomaga k hitrejši in boljši diagnostiki. Boli pa me dejstvo, da je dinar tudi zdravstvu dal svoj pečat in se vse prevečkrat gleda bolj nanj kot na bolnika. Na ta način zdravnik ne izpolnjuje vselej svojega poslanstva v polni meri.«

— Kakšne spremembe ste opazili pri ljudeh?

»Spremenila se je vsebina obiskov pri zdravniku. V ordinacijah se pozna, da je občina Center vse bolj ostarela in da družina ni več tisto, kar je bila. Zato so starejši ljudje velikokrat osamljeni, potrebni tople zdravnikove besede. Mlajši pa se pogosto oglašajo v ambulantah zaradi psihosomatskih težav.«

— Kaj bi še radi storili za naše zdravstvo, če bi mogli?

»Motiviral bi zdravnike, da bi posvečali več pozornosti preventivnemu zdravstvu in vzgoji, kajti boljše je preprečevati kot zdraviti. Ustvarjalna moč je v zdravem narodu, tega ne smemo pozabiti, zlasti ne v teh kriznih časih.«

— Ali ste to načelo upoštevali tudi pri sebi ali pa je kovačeva kobila bosa?

»Danes, žal ugotavljam, da nisem zdravo živel. Tako silno sem se razdajal, da sta sinova zrasla brez mene. Vse dneve sem visel ali v službi ali na razno raznih sestankih in tako nisem imel časa za rekreacijo. Zato svetujem vsem, naj si ne nalagajo preveč funkcij, dovolj sta dve in nič več.«

ALBINA ADAMIČ

Malica za mnoge, kosilo za nekatere

Organizirano prehranjevanje otrok in mladostnikov v vrtcih, osnovnih, srednjih, višjih in visokih šolah v občini spremljamo že od uvedbe zakonske obveznosti na vseh stopnjah vzgoje in izobraževanja. Z njo so šole, zlasti šole usmerjenega izobraževanja, na novo prevzele tudi skrb za prehranjevanje učencev in študentov.

Analiza stanja, ki jo je Komite za družbene dejavnosti izdelal v letošnjem letu kaže, da je v občini prehranjevanje najbolje urejeno za 2644 predšolskih otrok, vključenih v VVO Ljubljana Center in obe enoti pri organizacijah združenega dela: UKC in PTT. Za prehranjevanje otrok skrbijo strokovno usposobljeni delavci. Prostori za pripravo hrane so urejeni, hrana je higiensko neoporečna, kalorična vrednost in razporeditev obrokov pa je prilagojena specifičnim potrebam otrok določene starostne stopnje. Cena živil za dnevno prehrano otroka v VVO je znašala za mesec december 1986 402 din; celotna mesečna oskrba povprečno 42.320 din, pri čemer so starši prispevali povprečno 9.798 din.

Slabše je urejeno prehranjevanje v osmih osnovnih šolah, ki jih obiskuje 5.396 učencev. Na noben obrok hrane v šoli ni naročenih 336 učencev oziroma 6,2%. Odstotek 6,2%, ki predstavlja povprečno vrednost za vso občino sicer ni visok, skriva pa dejstvo, da je delež učencev brez prehrane med posameznimi šolami zelo različen. Neenotne so šole tudi glede cene prehrane.

Šole, v katerih je največ učencev, ki niso naročeni na noben obrok šolske prehrane, pojasnjuje stanje s slabimi kadrovskimi, prostorskimi in materialnimi pogoji za pripravo hrane in s slabimi prehrabnimi navadami učencev. Čeprav ni veliko možnosti, da bi se v kratkem času bistveno izboljšali prostorski pogoji za pripravo in uživanje hrane na šolah, menimo, da lahko tudi v sedanjih razmerah zagotovimo vsakemu osnovnošolcu v občini, da bo naročen vsaj na en obrok šolske prehrane. Še zlasti smo dolžni poskrbeti za zadostno prehrano šolarjev v celodnevni šoli.

S prehodom iz VVO v šolo se tudi na področju prehranjevanja pokaže, kako samo deklarativno sprejemamo tezo, da sta osnovni funkciji šole vzgoja in izobraževanje (s tem, da je vzgoja zapisana na prvem mestu). V praksi je vsa skrb za celovit otrokov razvoj še vedno podrejena izobraževanju, tako pri zadovoljevanju otrokovih bioloških potreb, kot v vzgoji za kulturno prehranjevanje. Še bolj kot v osnovni šoli, se kaže tradicionalna miselnost o prioriteti izobraževalne funkcije šole, v srednji šoli.

Od leta 1984 do danes se je stanje prehranjevanja srednješolcev skoraj 100% izboljšalo. Tedaj je v srednjih šolah malicalo 23% učencev, danes jih malica 44%. Vendar se še vedno več kot polovica učencev v času pouka na srednjih šolah, ne prehranjuje v njih. Od enajstih srednjih šol v občini ima najbolje urejeno prehranjevanje Srednja pedagoška šola. Edina je, ki nudi učencem poleg malice tudi kosilo. Druge srednje šole, razen Srednje šole za oblikovanje in fotografijo, nudijo učencem malico. Učenci, ki niso vključeni v organizirano prehranjevanje na srednjih šolah, nosijo malico od doma, si kupujejo hrano v bližnjih lokalih ali ostanejo brez hrane ves čas pouka.

Neuspeli poskusi iz prejšnjih let, da bi za srednješolce uredili prehranjevanje izven matičnih šol kažejo, da bo potrebno vložiti vse napore v urejanje ustreznih prostorov za prehrano na šolah.

Za 1586 učencev, vključenih v Dom učencev srednjega usmerjenega izobraževanja Ivan Cankar in Dom učencev Tabor, so se po letu 1985 bistveno izboljšale življenjske razmere in s tem tudi prehrana.

Po prenovi in reorganizaciji obeh domov, so se izredno kritične razmere uredile v razmeroma kratkem času. Cena dnevne prehrane v domovih, ki vključuje tri obroke (zajtrk, kosilo in malico), je v decembru 1986 znašala 1146 din, celotna mesečna oskrba je znašala 44.000 din.

Tudi za študente višjih in visokih šol je zadnji dve leti prehranjevanje dobro urejeno. Vsem študentom je na razpolago topla malica v štirih prehranjevalnicah v visokošolskih ustanovah (malico pripravljata Študentski center) in kosilo v srednješolskem Domu Tabor. Organiziranega prehranjevanja se poslužuje 12% študentov. Študentje so v decembru 1986 prispevali za malico 320 din in za kosilo 490 din. Razlika med ekonomsko ceno prehrane in prispevkom študentov, ki znaša do 30% za malico in do 35% za kosilo, krije izobraževalna skupnost Slovenije.

Organizirano prehranjevanje otrok in mladine v občini se na vseh stopnjah vzgoje in izobraževanja postopno izboljšuje, vendar ostaja skrb za zdravo, biološko in energetsko ustrezno ter higiensko neoporečno prehrano še naprej naša stalna naloga.

DARINKA VRDLOVEC

SAMOUPRAVNA SKUPNOST ZA ZDRAVSTVO

Ljubljanske občine v eni skupnosti

Skupščina samoupravne interesne skupnosti za zdravstvo v občini Center je na seji 15. aprila letos sklenila odpovedati samoupravni sporazum o ustanovitvi medobčinske zdravstvene skupnosti Ljubljane. S tem se je občinska zdravstvena skupnost izrekla o tistem, kar so druge interesne skupnosti s področja zdravstva na območju mesta Ljubljane opravile že konec preteklega leta.

Znano je, da je bila samoupravna organiziranost na področju zdravstva kar precej zamotana, saj smo imeli kar štiri stopnje te organiziranosti: občinsko, mestno, medobčinsko in republiško zdravstveno skupnost. Zakon določa, da se občinske zdravstvene skupnosti ukvarjajo z vsemi zadevami zdravstva na svojem območju, združujejo pa se lahko v medobčinske z namenom, da uresničujejo svobodno menjavo dela na področju ambulantno specialistične, bolnišnične in zdraviliške zdravstvene dejavnosti.

V Ljubljani smo imeli in v bistvu še imamo medobčinsko zdravstveno skupnost, ki je do nedavnega delovala pod imenom regionalna zdravstvena skupnost. Poleg Ljubljane je obsegala še razmeroma obsežno območje sosednjih občin od Cerknice do Zagorja.

Nerodnost pa je bila v tem, da je bila medobčinska zdravstvena skupnost pristojna za sklepanje samoupravnih sporazumov o svobodni menjavi dela s Kliničnim centrom, ki ima sedež v Ljubljani in ki nudi velik del svojih storitev prav občanom ljubljanskih občin. Z ustanovitvijo mestne zdravstvene skupnosti pa naj bi ta skupnost (ki ima tudi funkcijo medobčinske skupnosti) dobila možnost, da sama sklepa samoupravni sporazum s to delovno organizacijo.

Mestna zdravstvena skupnost bo še naprej sodelovala pri delu medobčinske zdravstvene skupnosti.

Pogled v preteklost

Mnogo je pomembnih dni v letu; za nas, učence OŠ Majda Vrhovnik, pa je tak dan 14. april. Tedaj počastimo s spominjsko slovesnostjo spomin na narodno herojino Majdo Vrhovnik, ki je bila ustreljena pred 42 leti, tik pred osvoboditvijo 4. maja.

Člani dramskega krožka in pevski zbor so pripravili pester program. Pionirji so pred njen spomenik položili šopek nageljnov kot simbol prelite krvi za svobodo. S to skromno slovesnostjo smo se spomnili mlade borke, ki je dala za svobodo vse, tudi svoje mlado življenje.

Luka Omladič, 7. r. OŠ Majda Vrhovnik